

Lokalna akcijska skupina LAS za razvoj (v nadaljevanju LAS) deluje na redko poseljenem, a sorazmerno velikem območju. Z večletnim izvajanjem dejavnosti na terenu in s stalnim stikom z ljudmi je vzpodbudil prebivalce, da so postali dejavnejši pri izvajanju razvojnih aktivnosti in vključevanju v usposabljanja. Začeli so razmišljati o sebi, svojem znanju in spretnostih, kar je pripeljalo do zanimivih projektnih idej, ki se nato skozi projekte LEADER tudi realizirajo in dosegajo širše razvojne učinke. LAS spodbuja, pripravlja in spremlja tiste projekte, ki se nanašajo na vse osi programa razvoja podeželja, pa tudi druge predvsem inovativne projekte, ki so za območje LAS pomembni. Prednost daje tistim vsebinam, ki vzpodbujajo razvoj tržno usmerjenih, lokalno tipičnih proizvodov in storitev, različne gospodarske dejavnosti in nova delovna mesta na podeželju. Ključna naloga LAS je motiviranje, usposabljanje in izobraževanje prebivalcev in drugih akterjev, da se lažje pripravijo na izzive, ki jih prinaša življenje na podeželju.

BOGASTVO PODEŽELJA OB SMARAGDNI POTI

PROGRAM 2:

RAZVOJ IN TRŽENJE LOKALNO TIPIČNIH PRIDELKOV, IZDELKOV IN STORITEV, KREPITEV ZNANJA, UVAJANJE NOVIH PODJETNIŠKIH IN EKOLOŠKIH TRENDOV

Tokrat vam predstavljamo enega izmed programov *Lokalne razvojne strategije (LRS) za hribovski del Severne Primorske*, natančneje Program 2, ki je za širšo javnost najzanimivejši in se nanaša na razvoj in trženje lokalno tipičnih pridelkov, izdelkov in storitev, krepitev znanja, uvajanje novih podjetniških in ekoloških trendov. Z njim želimo oblikovati nove pridelke, izdelke in storitve ter povečati količino in kakovost obstoječih, povečati število ponudnikov, ustvarjati nova delovna mesta, dvigovati raven znanja, spodbujati inovativnost, podjetnost in naravi prijazno gospodarjenje s prostorom. Omenjeni program podpiramo z izvajanjem aktivnosti v okviru petih prednostnih nalog:

PREDNOSTNA NALOGA 2.1: RAZVOJ IN ORGANIZIRANO TRŽENJE LOKALNO TIPIČNIH PRIDELKOV, IZDELKOV IN STORITEV

Aktivnosti:

- **Razvoj (lokalno tipičnih) pridelkov, izdelkov in storitev podeželja ter zagotavljanje njihove kakovosti in zadostnih količin** – V Bovcu, Idriji, na Lokvah in v Tolminu smo organizirali prodajo lokalno tipičnih pridelkov, izdelkov.
- **Oblikovanje novih produktov** – Izdelali smo kanalsko nošo in odkupili recept za Marijanceljski kolač.
Organizacija in koordinacija različnih oblik trženja in povezovanje ponudnikov – Vzpostavili smo skupno blagovno znamko »GRAPE, dobro pridelano doma«, v katero je vključenih več kot 40 ponudnikov.
Promocijske dejavnosti – Organizirali smo skupno prireditve v Idriji, na kateri so sodelovali ponudniki s celotnega območja LAS, izdelava filma Marijanceljski kolač, dokumentarni film Alpe brez meja ipd.
Iskanje in izvajanje alternativnih možnosti prodaje – Uredili smo tržni prostor v Kobaridu in kupili kiosk v Tolminu.
Povezovanje s turistično gostinsko ponudbo – Izdelali smo recepture jedi iz drobnice in izdali knjižico receptov.

PREDNOSTNA NALOGA 2.2 KREPITEV ZNANJA NA PODEŽELJU

Aktivnosti:

- **Priprava, izdelava in izvajanje letnih načrtov izobraževanja za posamezne ciljne skupine** – Izdelali smo tri kataloge izobraževanj ter izvedli 104 učne programe in 9 ocenjevanj, ki se jih je skupno udeležilo prek 2600 uporabnikov.
- **Evalvacija izobraževanj in prenos izkušenj in znanj v prakso** – Na podlagi izvedenih delavnic LAS so se izkušnje in znanja prenašala po celem območju LAS.
- **Promocija novih znanj, pristopov, prenos dobrih praks in izkušenj** – Zainteresirani so s pomočjo delavnic prenesli pridobljeno znanje in izkušnje na svoje kmetije.
- **Usposabljanje kadrov za vodenje aktivnosti razvoja, spremljanja kakovosti, promocije in trženja produktov podeželja** – Izdelali smo promocijski material GRAPE (promocijska mapa z vložnimi listi ponudnikov, razglednice, panoji), kjer se predstavljajo ponudniki z območja LAS.

Levo: **POVEZOVANJE PONUDNIKOV** pod skupno blagovno znamko »GRAPE, dobro pridelano doma«

Spodaj: **V OKVIRU PROJEKTA OSNOVNOŠOLCI IN EKOLOŠKO KMETOVANJE** so učenci iz posoških osnovnih šol obiskali ekološke kmetije v Zgornjem Posočju. Tako so na primer na turistični kmetiji Pr Jureč kobarški šestošolci spoznavali pot od zemlje, žita do kruha.

Levo: **DEGUSTACIJSKI PULT NA LOKVAH**, kjer se lahko okuša in kupi izdelke ter pridelke z območja LAS za razvoj.

Spodaj: projekt **RAZVOJ NOVIH PRODUKTOV** / Kanalska noša

PREDNOSTNA NALOGA 2.3

RAZVOJ NARAVI PRIJAZNEGA KMETOVANJA IN GOSPODARJENJA S PROSTOROM

Aktivnosti:

- **Preusmerjanje konvencionalnih ter razvoj ekoloških in biodinamičnih kmetij,**
- **vzpostavitev skupne ponudbe ter trženja ekoloških in biodinamičnih kmetij ter območij** – LAS dobro sodeluje tudi z ekološko vasjo v Čadrgu. Gre za primer dobre prakse hribovskega kmetijstva, ki bazira na ekološki pridelavi poljščin in predelavi mleka v sir Tolmenc in albuminsko skuto. Tovrstno prakso želimo razširiti po celotnem območju LAS. Poleg tega smo v okviru projekta LEADER na zanimiv način predstavili osnovne dejavnosti ekološkega kmetovanja tudi učencem osnovnih šol, jih podučili o prednostih takega načina kmetovanja in pridelovanja hrane v primerjavi s konvencionalnimi metodami ter spodbudili zanimanje in pozitiven odnos do kmetovanja ter zdrave, ekološko pridelane hrane.

PREDNOSTNA NALOGA 2.4

KREPITEV PODJETNOSTI IN PODJETNIŠTVA NA KMETIJAH IN NA PODEŽELJU

- *Krepiti podjetniški pristop k razvoju gospodarskih dejavnosti na kmetijah in na podeželju, usposobiti ljudi za vodenje malih podeželskih podjetij, popestriti ponudbo na podeželju in povezati produkte kmetijskih turizmom* – Izvajali smo razna predavanja in delavnice na temo razvoja gospodarskih dejavnosti na kmetijah in na podeželju; motivirali ljudi za prodajo kmetijskih produktov na tržnicah, organizirali ogleda primerov dobrih praks itd.

PREDNOSTNA NALOGA 2.5

INFORMACIJSKA TEHNOLOGIJA ZA PROMOCIJO IN INFORMIRANOST NA PODEŽELJU

- *Domačinom in obiskovalcem omogočiti koriščenje informacijske tehnologije, jih usposobiti za uporabo sodobnih tehnologij, povečati informiranost ljudi in prepoznavnost območja* – Skozi projekte LEADER smo opremili (notranja oprema, računalniki, tiskalniki ...) Podeželsko ustvarjalni center (PUC) v Bovcu, ki se jih poslužujejo tako prebivalci kot obiskovalci. Z računalniki smo opremili tudi računalniško učilnico v Idriji, kjer so se izvajali večurni računalniški tečaji.

Primer dobre prakse 1 (desno): **POKRITA KMEČKA TRŽNICA V IDRJI**

Primer dobre prakse 2 (spodaj): **PODEŽELSKA TRGOVINA V BOVCU**, s katero upravlja bovško društvo Od ovce do izdelka, se nahaja v spodnjih prostorih Podeželsko ustvarjalnega centra.

Viri: Lokalna razvojna strategija za hribovski del Severne Primorske.

Bogastvo podeželja ob Smaragdni poti – priloga EPIcentra. Besedilo: Greta Pavšič in Tatjana Šalej Faletič. Izbor vsebine: Greta Pavšič in Meta Medved. Uredila: Tatjana Šalej Faletič. Foto: Tjaša Maurič, Božo Uršič in Robert Zabukovec (arhiv LAS za razvoj). Izdal in založil: Posoški razvojni center. Oblikovanje in tisk: Gaya Cerkno. Naklada: 7.400 izvodov. Kraj in datum izida: Tolmin, junij 2011.